

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>**Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä**

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä

Itävalta

Ei ole olemassa erillistä lomaketta, jolla henkilö voisi ilmoittaa osallistuvansa asianomistajana rikosoikeudenkäyntiin korvauksen vaatimiseksi. Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti. Todistajien kuulemislomakkeissa kysytään, haluaako henkilö osallistua rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana. Myöntävä vastaus tähän kysymykseen ja lyhyt perustelu riittävät.

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Rikoksen uhrilla on oikeus hakea korvausta rikoksesta aiheutuneesta vahingosta tai rikosoikeudellisesti suojattujen oikeuksiensa loukkaamisesta. Uhri voi esittää korvausvaatimuksensa ilmoittamalla osallistuvansa rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana. Tällä ilmoituksella (*Privatbeteiligtenanschluss*) uhrista tulee asianomistaja rikosoikeudenkäynnissä. Jos syyttäjä luopuu myöhemmin syytteen nostamisesta, asianomistaja voi edelleen jatkaa asian käsittelyä niin sanotulla toissijaisella syytteellä (*Subsidiaranklage*).

Menettelyn vaiheesta riippuen osallistumisesta oikeudenkäyntiin asianomistajana voi ilmoittaa rikospoliisille, syyttäjälle tai tuomioistuimelle joko suullisesti tai kirjallisesti (**rikosprosessilain (Strafprozessordnung, StPO) 67 §:n 3 momentti**).

Vaihtoehtoisesti uhrin voi esittää vaateensa siviiliprosessissa.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Asianomistajan on esitettävä korvausvaatimus ennen kuin todisteluvaihe päättyy pääkäsittelyssä. Koska tähän liittyy tiettyjä rikosoikeudenkäyntiin liittyviä osallistumisoikeuksia (esim. oikeus pyytää selvittämistoimia, oikeus osallistua pääkäsittelyyn), jotka ylittävät uhrin oikeudet, voi olla järkevää esittää korvausvaatimus jo menettelyn varhaisemmassa vaiheessa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Vaateet on perusteltava korvausvaatimuksessa. Konkreettinen rahamääräinen vaade on esitettävä ennen todisteluvaiheen päättymistä pääkäsittelyssä. Vain osasta vahinkoa voi vaatia korvausta.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole olemassa erillistä lomaketta, jolla henkilö voisi ilmoittaa osallistuvansa asianomistajana rikosoikeudenkäyntiin korvauksen vaatimiseksi. Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti. Todistajien kuulemislomakkeissa kysytään, haluaako henkilö osallistua rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana. Myöntävä vastaus tähän kysymykseen ja lyhyt perustelu riittävät.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Olemassa olevat todisteet olisi esitettävä tai toimitettava viimeistään oikeuskäsittelyssä, mutta mieluiten jo rikosilmoituksen tekemisen tai rikospoliisin suorittaman kuulemisen yhteydessä. Tällaisia todisteita ovat muun muassa seuraavat:

valokuvat,
diagnoosit,
laskut,
kustannusarvot.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Periaatteessa rikosoikeudenkäynnistä ei aiheudu asianomistajille kuluja (lukuun ottamatta valitusta edustajasta aiheutuvia kuluja). Kuluja aiheutuu ainoastaan silloin, jos asianomistaja on tehnyt tietoisesti perättömän ilmiannon, jonka seurauksena rikosoikeudenkäynti on käynnistetty, tai toissijaisen syytteen tapauksessa, jos vastaaja vapautetaan syytteistä.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Asianomistajien ei tarvitse käyttää asianajajaa rikosoikeudenkäynnissä. Tietyt uhrin, erityisesti uhrin, jotka ovat rikoksen seurauksena saattaneet joutua väkivallan tai vaarallisen uhkauksen kohteeksi tai joiden seksuaalista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta on mahdollisesti loukattu, voivat vaatia oikeudellisia tukipalveluja (oikeudellista neuvontaa ja edustusta), jos se on tarpeen heidän menettelyllisten oikeuksiensa suojelemiseksi ottaen mahdollisimman pitkälti huomioon heidän henkilökohtainen tilanteensa (StPO:n 66 §:n 2 momentti). Tällaiset oikeudelliset tukipalvelut ovat uhreille maksuttomia.

Myös muut uhrin voi pyytää oikeusavun puitteissa asianajajaa, jos heillä on siihen taloudellinen tarve ja jos se on välttämätöntä oikeuden toteutumiseksi, erityisesti vaateiden täytäntöönpanemiseksi, jotta voidaan välttää myöhempi siviilioikeudenkäynti (StPO:n 67 §:n 7 momentti).

Itävallassa käydyin rikosoikeudenkäynnin yhteydessä tämä koskee myös ulkomailla asuvia henkilöitä sekä henkilöitä, joilla ei ole Itävallan kansalaisuutta.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Vahingonkorvausvaatimus jätetään ratkaisematta, jos se on selvästi perusteeton tai esitetty myöhässä tai jos korvauksen määrä ei ole arvioitu ajoissa (StPO:n 67 §:n 4 momentti). Syyttäjä päättää vahingonkorvausvaatimuksen ratkaisematta jättämisestä syytteen nostamiseen asti, sen jälkeen asiasta päättää tuomioistuin (StPO:n 67 §:n 5 momentti).

Jos pääkäsittelyn lopussa annetaan tuomio, tuomioistuimen on tehtävä päätös myös esitetyistä yksityisoikeudellisista vaateista. Jos vastaaja vapautetaan syytteistä, asianomistaja ohjataan hakemaan korvausta siviiliprosessissa, sillä tässä tapauksessa rikosoikeudenkäynnissä ei voida myöntää vahingonkorvausta. Jos vastaaja todetaan syylliseksi, i) esitetty korvausvaatimus voidaan hyväksyä (kokonaan tai osittain) tai ii) asia voidaan siirtää siviiliprosessiin. Käsittely siirretään siviiliprosessiin, vaikka vastaaja on tuomittu syylliseksi, jos (ja siinä määrin kuin) yksityisoikeudelliset vaateet katsotaan ratkaisuperusteiden perusteellisesta tutkinnasta huolimatta perusteettomiksi tai rikosoikeudenkäynnin tuloksen perusteella ei ole mahdollista arvioida edes osittain yksityisoikeudellista vaadetta. Tästä poikkeuksena ovat tilanteet, joissa tarvittavat ratkaisuperusteet on mahdollista selvittää sellaisella selvittämistoimella, joka ei viivästyttä merkittävästi päätöksen tekemistä vastaajan syyllisyydestä ja rangaistuksesta.

Yksityisoikeudellisia vaateita ei voida hylätä rikosoikeudenkäynnissä, toisin sanoen asianomistaja voi esittää vielä vaateensa siviilituomioistuimessa.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Syyttäjän kieltäytyessä ratkaisemasta vahingonkorvausvaatimusta on mahdollista hakea takaisinsaantia oikeudenloukkauksen vuoksi (StPO:n 106 §). Jos tuomioistuin kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta, asiasta voi tehdä valituksen (StPO:n 87 §:n 1 momentti).

Jos käsittely siirretään siviiliprosessiin sillä perusteella, että vastaaja vapautetaan syyteistä, asianomistaja voi (rajoitetuissa tapauksissa) nostaa mitätöintikanteen. Jos käsittely siirretään siviiliprosessiin, vaikka vastaaja on tuomittu, asianomistaja voi hakea muutosta yksityisoikeudellisten vaateiden vuoksi.

Rikosoikeudenkäynnin ulkopuolella on aina mahdollista hakea yksityisoikeudellisten vaateiden täytäntöönpanoa siviiliprosessissa.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentehtäjä vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Täytäntöönpanomenettelyä koskevan lain (*Exekutionsordnung*, EO) 1 §:n 1 momentin mukaan rikostuomioistuinten lopulliset tuomiot yksityisoikeudellisista vaateista ovat EO:ssa tarkoitettuja täytäntöönpanoperusteita. Jokainen täytäntöönpanomenettely edellyttää voimassa olevaa täytäntöönpanoperustetta.

Täytäntöönpanoa on haettava piirituomioistuimelta (*Bezirksgericht*). Jos kaikki vaaditut edellytykset täyttyvät, tehdään päätös täytäntöönpanon hyväksymisestä. Oikeudenomistajan hakemuksesta toteutetaan täytäntöönpanotoimia, kuten irtaimiston myynti, saatavien siirtäminen ulosottovelkojalle tai kiinteistöjen pakkohuutokauppa.

Täytäntöönpanomenettelyssä käytettävät lomakkeet ovat saatavilla seuraavalla Itävallan oikeusministeriön sivustolla:

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

Kun täytäntöönpano on hyväksytty, tuomari tai tuomioistuinvirkaalija (*Rechtspfleger*) suorittaa täytäntöönpanomenettelyn viran puolesta.

Täytäntöönpanotoimia suorittavat haastemiehet (*Gerichtsvollzieher*), jotka toimivat Itävallassa oikeuslaitoksen palveluksessa. Velkojaa pyydetään toimittamaan uusia hakemuksia vain, jos tuomioistuin tai haastemies ei voi ilman niitä jatkaa menettelyä tai jos virkatoimesta aiheutuu kustannuksia.

Täytäntöönpanoa jatketaan yleensä niin pitkään, kunnes se on saatu menestyksellä päätökseen tai lopetettu, koska velallinen on menettelyn aikana maksanut velkansa.

Päivitetty viimeksi: 15/01/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.